

ZPRÁVY

Jan Patočka – 110 let od narození

Jednou ze zakladatelských osobností Pedagogické fakulty MU je Jan Patočka, který po jejím vzniku vedl její filozofický seminář. Narodil se 1. června 1907 v Turnově v rodině ředitele učitelského ústavu, v letech 1925–1928 studoval na filozofické fakultě Univerzity Karlovy slovanšskou a románskou filologii. Ve studiu pokračoval v letech 1928–1929 na pařížské Sorbonně. Od 1. října 1930 byl vědeckým pracovníkem filozofického semináře Univerzity Karlovy, kde v roce 1931 úspěšně absolvoval rigorózní řízení a získal doktorát filozofie (PhDr.), v následujícím roce pak aprobaci pro vyučování českého a francouzského jazyka a filozofie na středních školách. V letech 1933–1934 obdržel Humboldtovo stipendium a studoval filozofii v Berlíně a Freiburgu, kde byl ve styku s Edmundem Husserlem a jeho asistentem E. Finkem. Od roku 1934 působil jako profesor reálného gymnázia v Praze 6 a poté v Praze 3. Již v roce 1937 se habilitoval na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy pro obor filozofie. Habilitační spis nesl název *Přirozený svět jako filozofický problém* a byl vydán tiskem s podporou Masarykova fondu při Národní radě badatelské nákladem Ústředního nakladatelství učitelstva československého v Praze (147 stran). Jeho působení soukromého docenta na této fakultě přerušilo uzavření českých vysokých škol 17. listopadu 1939. Od listopadu 1944 do osvobození byl totálně nasazen ve vinohradském tunelu jako topič. Po válce byl v roce 1945 navržen Filozofickou fakultou UK na mimořádného profesora dějin filozofie.¹

Koncem září 1946 Patočka sděloval pověřenému děkanovi Pedagogické fakulty MU prof. Františku Trávníčkovi, že obdržel učitelský příkaz pro Filozofickou fakultu UK a zároveň byl z ministerstva školství informován, že má být pověřen konáním filozofických přednášek na Pedagogické fakultě MU.² Děkan ho 7. října pověřil vedením přednášek a seminářů z filozofie.³

Na pedagogické fakultě MU Patočka přednášel v zimním semestru studijního roku 1946–1947 Úvod do filozofie. Zimní semestr trval od 1. října 1946 do 15. února 1947. V letním semestru od 16. února do 30. června 1947 přednášel Kapitoly z dějin moderní filozofie, pokračoval v Úvodu do filozofie a vedl seminární cvičení Četba filozofických textů. V zimním semestru 1947–1948 přednášel Dějiny filozofie a Logiku a vedl seminář Čtení etických textů. V letním semestru 1947–1948 pokračovala jeho přednáška Dějiny filozofie a dále četl Úvod do filozofických nauk a vedl Filozofický seminář a Filozofický seminář pro doktorandy (Četba moderních filozofických textů).⁴ Jeho pedagogické působení od vánoc 1946 narušil zánět nervových zakončení u obratlů, takže v lednu 1947 byl hospitalizován na klinice prof. Hennera. Suplování za něj převzal jeho asistent dr. Vilém Bränner. Děkanátu Pedagogické fakulty MU doporučoval rozdělení praktických cvičení vzhledem k počtu studentů, který převyšoval šedesát. Zároveň navrhoval, aby filozofické přednášky byly povinné, jako tomu bylo na Pedagogické fakultě UK.⁵ V září 1947 se zúčastnil konference UNESCO v Paříži a sděloval děkanovi, že výuku zahájí 15. října.⁶ Děkan odpověděl: „o dovolenou nemusíš žádat. Měj se tam dobře.“

¹ Archiv Masarykovy univerzity (dále jen AMU), fond A 2/FF, k. 16/8.

² AMU, f. B 55 F. Trávníček, 1946.

³ AMU, f. A 1, rektorát, k. 148/2535, doc. Patočka.

⁴ Seznamy přednášek na MU 1946–1948.

⁵ AMU, f. A 1, rektorát, k. 148/2535 dopisy J. Patočky z 10. 1. 1947 a 27. 1. 1947.

⁶ Tamtéž, Patočka Trávníčkovi 16. 9. 1947.

Násilným zásahem do Patočkova pedagogického působení v Brně byl únor 1948. Děkan Trávníček již 28. února 1948 Patočkovi napsal: „Se zřením k usnesení AV NF FF UK ruším Vaše pověření na naší fakultě.“⁷ Patočka reagoval telegramem, že „AV FF Praha odvolal obvinění proti mně“. Akční výbor Národní fronty na Pedagogické fakultě MU si u akčního výboru Filozofické fakulty UK vyžádal potvrzení, že se tak skutečně stalo.⁸ Patočka mohl pokračovat ve svých přednáškách po sdělení děkana Trávníčka, že „se zřením ke zprávě AV NF FF UK z 3. března odvolávám svůj přípis ze 28. 2. 1948 a žádám Vás abyste neprodleně zahájil činnost.“⁹ Nicméně Patočka 15. června 1948 rezignoval na funkci pověřeného profesora filozofie a vedoucího filozofického semináře na Pedagogické fakultě MU s ohledem na svůj zdravotní stav.¹⁰ Dle dopisu Pedagogické fakulty MU z 23. června 1948 „fakultní sbor vzal s lítostí na vědomí Vaši rezignaci na pověření přednáškami z filozofie a vyslovujeme Vám srdečné díky za Vaše působení na fakultě a přeje Vám, aby toto Vaše rozhodnutí přispělo k upevnění Vašeho zdraví pro další úspěšnou činnost.“¹¹

Po propuštění z Filozofické fakulty UK psal Patočka 6. března 1951 prof. Jaroslavu Ludvíkovskému: „jsem právě nad existenčním propadlístěm, o kterém nevím, kam vede, když se mně teď zbavila škola a žádná instituce mne nechce vyplácet. Můj kádrový posudek prý nevyplácá na to, abych mohl být uvolněn pro nějakou tu střední školu.“¹² Naštěstí se mu podařilo najít místo knihovníka v Archivu T. G. Masaryka, v letech 1953–1958 vědeckého pracovníka Pedagogického ústavu J. A. Komenského a od roku 1958 vědeckého pracovníka a vedoucího edičního oddělení Filozofického ústavu ČSAV.

Po dvaceti letech se vrátil na filozofickou fakultu jako externí učitel. V této době obhájil doktorát filozofických věd (DrSc.) a byl navržen na jmenování členem korespondentem ČSAV. V roce 1967 se vedoucí katedry dějin filozofie a logiky Filozofické fakulty UJEP v Brně doc. PhDr. Lubomír Nový obrátil na rektora Theodora Martince, aby vedení univerzity podpořilo snahu katedry o přechod doc. Patočky na fakultu, kde přednášel nejen na katedře dějin filozofie, ale i na oboru dějiny umění.¹³

V témže roce proběhlo také jmenovací řízení doc. Patočky na řádného profesora dějin filozofie před vědeckou radou Filozofické fakulty UJEP. Předsedou návrhové komise a prvním oponentem byl prof. Josef Macháček, druhým oponentem doc. Jindřich Zelený, DrSc., z Vysoké školy ekonomické, a třetím prof. PhDr. Jiřina Otáhalová-Popelová, DrSc., z Filozofické fakulty UK.¹⁴

Prof. Macháček ve svém posudku uváděl, že „Patočkova knižní prvotina, před válkou příznivě přijímaná, upadla později v nemilost, zavržena jako protimarxistický, na německém existencialismu založený pokus o relativizaci a subjektivizaci našeho filozofického myšlení“.¹⁵ Prof. Jiřina Otáhalová-Popelová ve svém posudku napsala, že „Patočka je největším filozofem v současné době a zároveň filozofem, který má nesporný mezinárodní význam. Jeho přednášky jsou pro posluchače nezapomenutelným zážitkem.“¹⁶ Doc. Zelený uváděl, že dosavadní filozo-

⁷ Tamtéž, Trávníček Patočkovi 28. 2. 1948.

⁸ Tamtéž, AV NF PdF MU AV NF FF UK z 2. 3. 1948.

⁹ AMU, fond A 2/FF, k. 16/8.

¹⁰ Tamtéž, Patočka děkanství PdF MU 15. 6. 1948.

¹¹ AMU, f. A 1, rektorát, k. 148/2535, dopis PdF MU z 23. 6. 1948.

¹² AMU, f. B 69, J. Ludvíkovský, dopis z 6. 3. 1951.

¹³ AMU, f. A 2/FF, k. 16/8, Nový Martincovi 6. 10. 1957.

¹⁴ AMU, f. A 2/FF, k. 16/8, výpis z protokolu o průběhu jmenovacího řízení doc. Patočky na řádného profesora dějin filozofie z 2. 3. 1967.

¹⁵ Tamtéž, posudek prof. Macháčka ze 14. 2. 1967

¹⁶ Tamtéž, posudek prof. Otáhalové-Popelové z února 1967.

fická tvorba doc. Patočky vrcholí monografií Aristoteles, jeho předchůdci a dědicové (NČSAV 1964, 415 s.), která byla úspěšně obhájena jako jeho doktorská disertace (DrSc.) a za kterou obdržel bronzovou medaili ČSAV za zásluhy o vědu a lidstvo.¹⁷ Vědecká rada Filozofické fakulty UJEP návrh na jmenování profesorem jednomyslně schválila.

K udělení nejvyšší pedagogické hodnosti se musely v tehdejší době vyjádřit stranické a odborové organizace z pracoviště i místa bydliště. V posudku závodního výboru ROH Filozofického ústavu ČSAV byl návrh podpořen. Uváděl, že Patočka patřil před válkou k nejvýraznějším myslitelským osobnostem z okruhu demokratické levice. Za války spolupracoval s domácím odbojem a po válce patřil k nejuznávanějším filozofickým autoritám v ČSR a k nejznámějším z českých filozofů v zahraničí.¹⁸

Námítky neměla ani uliční organizace KSČ v Praze 6, která ve svém posudku uváděla, že se Patočkova rodina těší dobré pověsti, politicky nebyl organizován a ze zdravotních důvodů se neúčastní brigád.¹⁹

Stanovisko děkana a fakultního výboru KSČ Filozofické fakulty UJEP podepsané děkanem prof. Dušanem Jeřábkem zdůrazňovalo vynikající vědeckou a pedagogickou kvalifikaci doc. Patočky a skutečnost, že místo profesora pro obor dějiny filozofie je na fakultě zajištěno.²⁰

Návrh byl schválen 21. června 1967 předsednictvem krajského výboru KSČ v Brně, takže nic nestálo v cestě, aby prezident Ludvík Svoboda jmenoval 15. listopadu 1968 doc. Patočku řádným profesorem pro obor dějiny filozofie s účinností od 1. listopadu 1968.²¹

Po nástupu husákovské normalizace v dubnu 1969 se Patočka opět ocitá nad existenčním propadlím. V dopisu prof. Albertu Kotalovi v roce 1970 píše: „osobně zatím nejsem ještě žádným fakultním opatřením postižen, do penze bych normálně měl mít ještě dva roky“. V jiném dopisu o penzionování uvádí: „Sám v této věce ještě nejsem, měl bych dva roky lhůtu, ale nevím, nepřijde-li další.“²²

V roce 1972 byl penzionován, jeho přednášky v bytových seminářích byly významnými událostmi kulturního života 70. let 20. století. Po vydání Charty 77 se stal jedním z jejích mluvčích. Po setkání s nizozemským ministrem zahraničních věcí v roce 1977 byl podroben 11 hodinovému výslechu na Státní bezpečnosti, následovala mozková mrtvice a smrt.

Jaroslav Vaculík

¹⁷ Tamtéž, 13. 2. 1967.

¹⁸ Tamtéž, posudek ZV ROH FÚ ČSAV 26. 4. 1967.

¹⁹ Tamtéž, ZO KSČ Praha 6 ze 16. 5. 1967.

²⁰ Tamtéž, děkan D. Jeřábek 17. 4. 1967.

²¹ Tamtéž, dopis ministra školství Vladimíra Kadlece J. Patočkovi z 27. 11. 1968.

²² AMU, f. B 30 A. Kotal, i. č. 35, k. 1, dopisy z 2. 2. a 20. 3. 1970.

Bibliografie Jaroslava Vaculíka za léta 2012–2016¹

a) knižní monografie

1. Istorija volynskych Čechiv. Praha: Tovarystvo Čechiv z Volyni, 2013. 306 s.
2. Reemigrace a repatriace Čechů a Slováků po první světové válce. Brno: MU, 2014. 116 s.

b) edice kolektivních monografií

1. Dějiny Čechů na Ukrajině. Kyjev: Česká národní rada Ukrajiny, 2013. 600 s. (s L. Muchinou)
2. Slovenské a české krajanské hnutie v USA (do roku 1918). Prešov: Universum, 2014. 139 s. (se Š. Kucíkem)

c) původní práce ve vědeckých časopisech a kolektivních monografiích

ca) zahraniční

1. Fotografia historyczna w warsztacie nauczyciela historii w Republice Czeskiej. In: Fotografia w edukacji historycznej. Poznaň: UAM, 2012, s. 41–48.
2. Masaryk i Ukrajina. In: Slavjanskij sbornik (Saratov), vyp. 11, 2013, s. 22–29.
3. Opieka zdrowotna na Rusi Podkarpackiej w latach 1919-1938. In: Zdrowie w ujęciu interdyscyplinarnym. Wrocław: Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich, 2012, s. 98–103.
4. Čechi na Zakarpatskoj Ukrajině (1919–1939 gg.). In: Ukrajina–Čechija: Istorija ta sohoğennja. Oděsa: Vydavnictvo UMV, 2013, s. 126–141.
5. Reemigracja ze Stanów Zjednoczonych do Czechosłowacji po 1 wojnie światowej. In: Jakość i warunki życia a procesy demograficzne w Europie środkowej w czasach nowożytnych III. Zielona Góra: Wydawnictwo Druk, 2013, s. 121–128.
6. Češi na Volyni. In: Dějiny Čechů na Ukrajině. Kyjev 2013, s. 10–58.
7. Češi na Zakarpatské Ukrajině. In: Dějiny Čechů na Ukrajině. Kyjev 2013, s. 165–175 (s P. Kozelkou).
8. Čechy na Volyni. In: Istorija Čechiv v Ukrajině. Kyjev 2013, s. 259–315.
9. Čechy na Zakarpatskoj Ukrajině. In: Istorija Čechiv v Ukrajině. Kyjev 2013, s. 438–449. (s P. Kozelkou)
10. Uwagi w kwestii reemigracji i repatriacji do Republiki Czechosłowackiej po I wojnie światowej. In: Człowiek – Idea – Dzieło. Wrocław: Wydawnictwo Chronicon, 2013, s. 561–570.
11. Zakarpatje i jeho vice-gubernator Jaroslav Mezník v 1937–1938 godach. In: Slavjanskij sbornik, sv. 12, 2014, s. 20–28.
12. Vývoj pedagogických fakult zřízených v roce 1946. In: História, súčasnosť a perspektívy vzdelávania na Pedagogickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove. Prešov: PU, 2014, s. 76–82.
13. Repatriacija češskich i slovackich vojenno-plennych iz Rossii v načale 1920-ch gg. In: Slavjanskij sbornik, vyp. 13, 2015, s. 25–31.
14. O repatriacii čechoslovackich legionov iz Rossii. In: Pervaja mirovaja vojna v Istorii Rossii. Saratov 2015, s. 31–37.
15. K průběhu opce pro československé státní občanství na Podkarpatské Rusi po roce 1945. In: Pidkarpatska Rus v roky Druhoji svitovoji vijny. Užhorod 2015, s. 276–283.

¹ Při příležitosti jeho 70. narozenin. Navazuje na bibliografii za léta 1975–2012 publikovanou v tomto sborníku v čísle 26/2012/2, s. 7–38.

16. Dva představitelja češskoj diaspory v Rossii v gody Pervoj mirovoj vojny. In: Pervaja mirovaja vojna i sud'by narodov Centralnoj i Jugo-vostočnoj Jevropy: očerki istorii. Moskva: Institut slavjanoveděnja RAN, 2015, s. 448–468.
17. Czesi w Niemczech w czasie międzywojennym. In: W 90. rocznicę założenia Dzielnicy I Związku Polaków w Niemczech. Mniejszości narodowe w Niemczech w okresie międzywojennym. Bautzen-Opole: Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opole, 2015, s. 31–35.
18. Kierunki badań dydaktycznych w Republice Czeskiej. In: Kierunki badań dydaktycznych – kierunki zmian edukacji historycznej. Toruń, 2013, s. 59–65 (s F. Čapkou).
19. Edukacja dla demokracji, konstytucjonalizmu i obywatelstwa w historii i wiedzy o społeczeństwie w Republice Czeskiej. In: Toruńskie Spotkania Dydaktyczne – tom VIII. Parlament – konstytucja – demokracja w edukacji historycznej i obywatelskiej. Toruń. PTH, 2011, s. 67–69.
20. Čech iz Volyni v epochu Pervoj mirovoj vojny. In: Rossijskije i slavjanskije issledovanija (Minsk), 2016, č. 11, s. 9–17.
21. Organizacii češskich i slovackich reemigrantov z Rossii v 1920-je – 1930-je gody. In: Slavjanskij sbornik (Saratov), 2016, č. 14, s. 12–22.
22. O repatriacii čechov i slovakov iz Rossii posle Velikoj vojny. In: Rossija – SSSR – RF v uslovijach reform i revolucij XX–XXI vv. Saratov: Saratovskij gosudarstvennyj agrarnyj universitet im. N. I. Vavilova, 2016, s. 139–145.
23. Zakładanie rodziny w krajach czeskich w pierwszej polowie XIX wieku. In: Wychowanie w rodzinie, t. XIV (02/2016), s. 305–314 (s F. Čapkou).

cb) domácí

1. Discussion of the Secondary School System in Czechoslovakia Following the Second World War. In: Czech-polish historical and pedagogical journal, vol. 5/2013/1, s. 3–9.
2. Reemigrace volyňských Čechů. In: Návrat do vlasti. Praha: SČVP, 2013, s. 24–35.
3. K působení viceguvernéra Podkarpatské Rusi Jaroslava Mezníka v letech 1937–1938. In: Sborník prací PdF MU, řada společenských věd, 27/2013/1, s. 91–96.
4. K reemigraci a repatriaci Čechů a Slováků ze Spojených států a Ruska po Velké válce. In: Sborník prací PdF MU, řada společenských věd 27/2013/2, s. 65–74.
5. Ke vztahu Masaryka k Ukrajině a Ukrajinu k tamním Čechům. In: T. G. Masaryk a Slované. Praha: HÚ AV ČR, 2003, s. 111–116.
6. Češi na Slovensku v letech 1919–1939. Poznámky k jejich příchodu a odchodu. In: Sborník prací PdF MU, řada společenských věd 27/2013/2, s. 241–248.
7. Příspěvek k reemigraci a repatriaci krajanů po Velké válce. In: Sborník prací Pedagogické fakulty MU, řada společenských věd, 28/2014/1, s. 31–50.
8. O tzv. antipolské činnosti českých kolonistů na Volyni. In: Sborník prací Pedagogické fakulty MU, řada společenských věd, 28/2014/1, s. 155–158.
9. Viceguvernér Podkarpatské Rusi Jaroslav Mezník v předvečer vyhlášení autonomie země. In: Období nesvobody. Ostrava: KEY Publishing, s.r.o., 2014, s. 82–86.
10. Contribution of Editor Věnceslav Švihovský to the formativ of the national consciousness of Russian Czechs. Czech-polish historical and pedagogical journal 6/2014/1, s. 3–7.
11. Dějiny Polska v českých učebnicích dějepisu na základních školách. In: Gracová, B. – Labischová, D. – Szymczak, J. (eds.): Vzájemný obraz souseda v polských a českých školních učebnicích. Ostrava: FF OU, 2014, s. 51–57 (s F. Čapkou).
12. Ještě k reemigraci a repatriaci Čechů a Slováků po Velké válce. Sborník prací PdF MU, řada společenských věd 28/2014/2, s. 55–71.

13. Američtí Češi a Slováci v průběhu Velké války a reemigrace 1914–1923. Sborník prací PdF MU, řada společenských věd 28/2014/2, s. 195–198.
14. Česká literatura o Čechách v Polsku. In: Česká polonistická studia: tradice a současnost. Praha: HÚ AV ČR, 2014, s. 206–214.
15. Proč byli věznění polští vězni na Špilberku. In: Historik a jeho dílo. Olomouc: UP, 2015, s. 182–191.
16. Katedra historie Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity, příprava učitelů dějepisu 1946–2012. In: Mihola, J. – Filip, A. (eds.): Brno v proměnách staletí. Kapitoly z dějin města pod Špilberkem. Brno: MU, 2014, s. 199–204.
17. Ke vzniku a vývoji Masarykovy univerzity. In: Mihola, J. – Filip, A. (eds.): Brno v proměnách staletí. Kapitoly z dějin města pod Špilberkem. Brno: MU, 2014, s. 115–124.
18. The Problems Facing Czech Teachers in Polish Volhynia in the First Half of the 1930s. In: Czech-Polish Historical and Pedagogical Journal 7/2015/1, s. 3–7.
19. Několik slov úvodem. In: Historické drama volyňských Čechů. Praha: Epoque, 2015, s. 7–9.
20. Nedovedli si pohovořit (Vondrák versus Švihovský). Sborník prací PdF MU – řada společenských věd, 29/2015/1, s. 26–37.
21. Znovu k reemigraci a repatriaci Čechů a Slováků z Ruska po Velké válce. Sborník prací PdF MU – řada společenských věd, 29/2015/1, s. 145–150.
22. Re-emigration of Czechs and Slovaks after World War I. and World War II. In: Resettlement and Extermination of the Populations. A syndrome of Modern History. Prague: The Institute of history, Czech Academy of Sciences, 2015, s. 445–469.
23. Organizace českých a slovenských reemigrantů v Rusku po první světové válce. In: Sborník prací PdF MU, řada společenských věd, č. 29/2015/2, s. 25–31.
24. Zdeněk Hájek (1894–1958). In: Czeskie badania nad Polska w kontekście Europy Środkowej i Wschodniej. Praha: Historický ústav AV ČR, 2016, s. 448–452.
25. The First Fifty Years of the Didactics of History at the Faculty of Education at Masaryk University (1946–1996). Czech-polish historical and pedagogical journal, Vol. 8 (2016), Number 1, pp. 3–10.
26. Sedmdesát let didaktiky dějepisu na Pedagogické fakultě Masarykovy univerzity (1946–2015). Sborník prací PdF MU – řada společenských věd, 30/2016/1, s. 3–13.
27. Argentinští Češi na konci Velké války. Sborník prací PdF MU – řada společenských věd, 30/2016/1, s. 160–163.
28. Predsedatěl Sojuza čechoslovackich občestv na Rusi Vaclav Vondrak (1916–1917 gg). In: Novaja rusistika, 2014, č. 1, s. 139–150.
29. Reemigrace Čechů a Slováků po první světové válce. In: Historica. Revue pro historii a přírodní vědy, 2016, č. 2, s. 156–166.
30. K dělnické emigraci z českých zemí a Slovenska do Německa v letech 1885–1938. In: Sborník prací PdF MU – řada společenských věd, 30/2016/2, s. 71–81.
31. Společnosti polsko-československého přátelství v Krakově v meziválečném období. In: Sborník prací PdF MU – řada společenských věd, 30/2016/2, s. 203–205.

d) učební texty

1. Přehled světových dějin v letech 1917–1945. 2. vyd. Brno, MU 2012. 177 s.
2. Přehled českých dějin 20. století. 3. vyd. Brno: MU, 2014. 234 s. (s F. Čapkou)
3. Obecný dějiny novověku V/2 (1945–1990). 3. vyd. Brno: MU, 2016. 89 s.

e) encyklopedická hesla

1. Češi na Volyni. In: Akademická encyklopedie českých dějin III/2. Praha: HÚ AV ČR, 2012, s. 324–325.
2. Češi v Berlíně. In: Akademická encyklopedie českých dějin III/2. Praha: HÚ AV ČR, 2012, s. 326–327.
3. Češi v Bulharsku. In: Akademická encyklopedie českých dějin III/2. Praha: HÚ AV ČR, 2012, s. 328–329.
4. Češi v Chorvatsku. In: Akademická encyklopedie českých dějin III/2. Praha: HÚ AV ČR, 2012, s. 329–331.
5. Češi v Kazachstánu. In: Akademická encyklopedie českých dějin III/2. Praha: HÚ AV ČR, 2012, s. 332–333.
6. Češi v Latinské Americe. In: Akademická encyklopedie českých dějin III/2. Praha: HÚ AV ČR, 2012, s. 333–334.
7. Češi v Polsku. In: Akademická encyklopedie českých dějin III/2. Praha: HÚ AV ČR, 2012, s. 337–338.
8. Češi v Rusku. In: Akademická encyklopedie českých dějin III/2. Praha: HÚ AV ČR, 2012, s. 344–347.
9. Češi v Sovětském svazu. In: Akademická encyklopedie českých dějin III/2. Praha: HÚ AV ČR, 2012, s. 347–348.
10. Češi v Srbsku. In: Akademická encyklopedie českých dějin III/2. Praha: HÚ AV ČR, 2012, s. 349–350.
11. Češi v zahraničí. In: Akademická encyklopedie českých dějin III/2. Praha: HÚ AV ČR, 2012, s. 350–354.
12. Češi ve Francii. In: Akademická encyklopedie českých dějin III/2. Praha: HÚ AV ČR, 2012, s. 354–356 (s T. Chrobákem).
13. Češi ve Spojených státech amerických. In: Akademická encyklopedie českých dějin III/2. Praha: HÚ AV ČR, 2012, s. 357–364 (se S. Rakovou).

f) popularizační články

1. Reemigrace volyňských Čechů. In: Zpravodaj Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel, 2013, č. 4, s. 2–3.
2. Reemigrace volyňských Čechů II. In: Zpravodaj Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel, 2013, č. 5, s. 1.
3. Reemigrace volyňských Čechů III. In: Zpravodaj Sdružení Čechů z Volyně, 2013, č. 6, s. 1.

g) recenze a zprávy

ga) recenze a anotace

1. Vondrášek, V. – Pešek, J.: Slovenský poválečný exil a jeho aktivity 1945–1970. Mýty a realita. Bratislava: Veda, 2011. 733 s. In: Slovanský přehled. 2013, č. 3–4, s. 321.
2. Soudobé dějiny v polských historických časopisech v roce 2012. Soudobé dějiny, 20, 2013, č. 3, s. 472–478.
3. Šulgin, V. V.: Těni kotoryje prochodjat. Sankt Petěrburg 2012. 285 s. In: Sborník prací PdF MU, řada společenských věd, 27/2013/2, s. 262–263.
4. Pukiš, V.: Čechi Severnogo Kavkaza. Gody i sud'by: 1868–2010. Rostov na Donu 2012. 610 s. In: Sborník prací PdF MU, řada společenských věd, 27/2013/2, s. 263.
5. Smykała, P.: Piotrówka – Petersgrätz – Petrův Hradec. Opole 2012. 271 s. In: Sborník prací PdF MU, řada společenských věd, 27/2013/2, s. 263–265.

6. Tatarov, B. O.: Novitni husyty. Česko-slovacki vijskovi formuvannja u rosijskomu vijsku. Kyjiv 2010. 102 s. In: Sborník prací PdF MU, řada společenských věd, 27/2013/2, s. 265–266.
7. Pałys, P.: Pomiędzy Polską a Niemcami. Racibórz 2011. 240 s. In: Sborník prací PdF MU, řada společenských věd, 27/2013/2, s. 266–267.
8. Muratov, A. – Muratova, D.: Sud'by Čechiv v Rossiji, XX. vek. Praga 2012. 343 s. In: Sborník prací PdF MU, řada společenských věd, 27/2013/2, s. 268.
9. Kovaljov, M. V.: Russkije istoriki – emigranty v Prage (1920–1940 pp.) Saratov 2012. 408 s. In: Sborník prací PdF MU, řada společenských věd, 27/2013/2, s. 268–269.
10. Cat-Mackiewicz, S.: Historia Polski od 11 listopada 1918 do 17 września 1939. Kraków 2012. 545 s. In: Sborník prací PdF MU, řada společenských věd, 27/2013/2, s. 269–270.
11. Trapl, M. – Konečný, K. – Marek, P.: Politik dobré vůle. Praha: Výšehrad, 2013. 434 s. In: Slovanský přehled, 2014, č. 1, s. 207–210.
12. Kořalka, J. – Hofmann, J.: Tschechen in Rheinland und in Westfalen 1890–1918. Wiesbaden: Harrasowitz Verlag, 2012. 426 s. In: Časopis Matice moravské, 2013, č. 2, s. 492–494.
13. Daniel, O.: Bigbit nebo turbofolk. Představy imigrantů z bývalé Jugoslávie. Praha: Antropo-Web, 2013. 154 s. In: Sborník prací Pedagogické fakulty MU, řada společenských věd, 28/2014/1, s. 170–171.
14. Klodnicki, Z. – Lukovič, M. a kol.: Tradiční agrární kultura v kontextu společenského vývoje střední Evropy a Balkánu. Brno : MU, 2013. 252 s. In: Universitas, 2014, č. 2, s. 75–77.
15. Kostjuk, M.: Evangelično-ljuteranska kircha v Lucku. Luck 2010. 68 s. In: Sborník prací PdF MU, řada společenských věd 28/2014/2, s. 213–214.
16. Rybkov, A. G.: Čechoslovackij korpus v Povolžje 1918–1920 gody. Saratov 2014, 184 s. In: Sborník prací PdF MU, řada společenských věd 28/2014/2, s. 214–215.
17. Serapionova, J. P.: Socialnyje posledstvija vojn i konfliktov XX veka. Moskva – Sankt Petěrburg 2014. 370 s. In: Sborník prací PdF MU, řada společenských věd 28/2014/2, s. 215–217.
18. Isakowicz - Zaleski, T.: Przemilczane ludobójstwo na kresach. Kraków 2010. 175 s. In: Sborník prací PdF MU, řada společenských věd 28/2014/2, s. 218–219.
19. Koprowski, M. A.: Wołyń. Epopeje polskich losów 1939–2013. Zakrzewo 2013. 150 s. In: Sborník prací PdF MU, řada společenských věd 28/2014/2, s. 219.
20. Soudobé dějiny v polských historických časopisech v roce 2013. In: Soudobé dějiny 21, 2014, č. 3, s. 463–473.
21. Borák, M.: Zatajené popravy. Češi a českoslovenští občané na sovětské Ukrajině – z historie Velkého teroru na Volyni a v Podolí. Opava: SÚ, 2014. 351 s. In: Slovanský přehled, 101, 2015, č. 1, s. 214–215.
22. Namont, J. – Ph.: Československá kolonie. Dějiny české a slovenské emigrace ve Francii (1914–1940). Praha: Academia, 2015. 562 s. In: Sborník prací PdF MU – řada společenských věd, 29/2015/1, s. 166–167.
23. Janák, D. – Jirásek, Z.: Z historie československých vystěhoaleckých družstev v Sovětském svazu (1923–1939). Opava: Slezská univerzita, 2014. 241 s. In: Sborník prací PdF MU – řada společenských věd, 29/2015/1, s. 167.
24. Borák, M.: Moskevská pohřebiště. Češi a českoslovenští občané popravení v Moskvě v letech 1922–1953. Opava: Slezská univerzita, 2013. 273 s. In: Sborník prací PdF MU – řada společenských věd, 29/2015/1, s. 168.
25. Pavlík, J.: Otakar Červený, mecenáš československých legií v Rusku. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2014. 172 s. In: Sborník prací PdF MU, řada společenských věd, č. 29/2015/2, s. 152–153.

26. Zychowicz, P.: Pakt Piłsudski – Lenin. Poznań: REBIS, 2015. 472 s. In: Sborník prací PdF MU, řada společenských věd, č. 29/2015/2, s. 153–154.
27. Štěříková, E.: Moravské exulantky v obnovené Jednotě bratrské v 18. století. Praha: Kalich, 2014. 530 s. In: Sborník prací PdF MU – řada společenských věd, 30/2016/1, s. 172.
28. Vlha, M.: Mezi starou vlastí a Amerikou. Počátky české krajanské komunity v USA 19. století. Brno: MM, 2015. 422 s. In: Sborník prací PdF MU – řada společenských věd, 30/2016/1, s. 174.
29. Balík, S. – Fasora, L. – Hanuš, J. – Vlha, M.: Český antiklerikalismus. Praha: Argo, 2015. 490 s. In: Sborník prací PdF MU – řada společenských věd, 30/2016/1, s. 175–177.
30. Syrný, M.: Slovenskí komunisti v rokoch 1939–1944. Náčrt dejín Komunitickej strany Slovenska v odboji a v Povstaní. Banská Bystrica: Belianum. Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela, 2013. 335 s. In: Sborník prací PdF MU – řada společenských věd, 30/2016/1, s. 178.
31. Guba, I. – Syrný, M. (eds): Jozef Lettrich. Publicistika (1945–1948). Banská Bystrica: Belianum. Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela, 2014. 351 s. In: Sborník prací PdF MU – řada společenských věd, 30/2016/1, s. 180.
32. Szczepankiewicz – Battek, J.: Śladami braci czeskich i morawskich po Polsce. Warszawa: Biblioteka JEDNOTY, 2015. 151 s. In: Sborník prací PdF MU – řada společenských věd, 30/2016/2, s. 206.
33. Życie codzienne, gospodarka, kultura i społeczeństwo polskie w latach 1772–1918. Rozprawy z dziejów ziem polskich w okresie zaborów. Poznań: UAM, 2015. 314 s. In: Sborník prací PdF MU – řada společenských věd, 30/2016/2, s. 209–210.
34. Majewski, M. Ł.: Wołyń. Komunizm, nacjonalizm, terroryzm. Warszawa: Oficyna Wydawnicza RYTM, 2014. 303 s. In: Sborník prací PdF MU – řada společenských věd, 30/2016/2, s. 210–211.
35. Motyka, G.: Ukraińska partyzantka 1942–1960. Działalność Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów i Ukraińskiej Powstańczej Armii. Warszawa: RYTM, 2015. 720 s. In: Sborník prací PdF MU – řada společenských věd, 30/2016/2, s. 211–212.
36. Współczesna edukacja historyczna. Doświadczenia. Oczekiwania. Poznań: IH UAM, 2015. 308 s. In: Sborník prací PdF MU – řada společenských věd, 30/2016/2, s. 212.
37. Czas przeszły. Poznańskie studia historyczne. Tom 1–3, 2014–2016, 196+182+249 s. In: Sborník prací PdF MU – řada společenských věd, 30/2016/2, s. 213.
38. Ročenka Spolku Slovákov z Juhoslávie, číslo 5. Bratislava: Spolok Slovákov z Juhoslávie, 2016. 109 s. In: Sborník prací PdF MU – řada společenských věd, 30/2016/2, s. 214.

gb) zprávy

1. Zemřel Stanislav Julínek. Sborník prací PdF MU, řada společenských věd 27/2013/2, s. 249.
2. 115 let od narození didaktika dějepisu Jaroslava Kopáče. Sborník prací PdF MU, řada společenských věd 27/2013/2, s. 250–252.
3. K osmdesátinám Ctibora Nečase. Sborník prací PdF MU, řada společenských věd 27/2013/2, s. 253.
4. Magisterské diplomové práce obhájené na PdF MU v letech 2012–2013. Sborník prací PdF MU, řada společenských věd 27/2013/2, s. 253–254.
5. Rusko a Slovensko v průsečících dějin. Sborník prací PdF MU, řada společenských věd 28/2014/2, s. 208.
6. Saratovská konference Rusko v letech první světové války. Sborník prací PdF MU, řada společenských věd 28/2014/2, s. 208–209.
7. Konference v Senátu Parlamentu ČR. Sborník prací PdF MU, řada společenských věd 28/2014/2, s. 209–210.

8. Miloš Trapl osmdesátníkem. Sborník prací Pdf MU, řada společenských věd 28/2014/2, s. 210–211.
9. Magisterské diplomové práce obhájené na katedře historie Pdf MU v roce 2014. Sborník prací Pdf MU, řada společenských věd 28/2014/2, s. 212.
10. Přehled o činnosti katedry historie Pdf MU za léta 2000–2015. Sborník prací Pdf MU – řada společenských věd, 29/2015/1, s. 151–153.
11. Magisterské diplomové práce obhájené na katedře historie Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity v roce 2015. Sborník prací Pdf MU – řada společenských věd, 29/2015/1, s. 153–154.
12. Před 20 lety zemřel didaktik dějepisu Stanislav Opatřil. Sborník prací Pdf MU – řada společenských věd, 29/2015/1, s. 156–158.
13. Za profesorem Jerzym Tomaszewskim. Sborník prací Pdf MU – řada společenských věd, 29/2015/1, s. 158–159.
14. Zemřel český historik Jiří Kořalka. Sborník prací Pdf MU – řada společenských věd, 29/2015/1, s. 159–160.
15. Docent Vladimír Goněc – 65 let. Slovanský přehled, 2015, č. 2, s. 471–472.
16. Za třiceti ročníky řady společenských věd. Sborník prací Pdf MU – řada společenských věd, 30/2016/1, s. 164–171.
17. Magisterské diplomové práce obhájené na katedře historie Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity v roce 2016. Sborník prací Pdf MU – řada společenských věd, 30/2016/1, s. 171.

Lukáš Kratochvíl

Magisterské diplomové práce obhájené na katedře historie Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity v roce 2017

Předkládaný přehled navazuje na soupis obhájených diplomových prací publikovaný ve Sborníku prací Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity, řada společenských věd, roč. 30, 2016, č. 1. Vedoucími prací byli doc. PhDr. František Čapka, CSc., doc. PhDr. Bohuslav Klíma, CSc., doc. dr. Petr Mareček, Th.D., Mgr. Jiří Míhola, Ph.D., PhDr. Kamil Štěpánek, CSc., prof. PhDr. Jaroslav Vaculík, CSc. a PhDr. Marek Vařeka, Ph.D.

BÍNOVÁ, Martina:	K vývoji zpracování vybraných zemědělských produktů na Znojemsku. (B. Klíma)
DOLEŽALOVÁ, Barbora:	Příkladová vyprávění v Lukášově evangeliu a jejich použití ve výuce náboženské výchovy na 1. stupni ZŠ. (P. Mareček)
DOSEDĚL, Roman:	Krakovecké panství v 17. století. (M. Vařeka)
HLAVÁČ, Marek:	K použití písemného historického pramene při výuce dějepisu. (K. Štěpánek)
HOCHMAN, Jakub:	K historii kyjovské farnosti v 19. a 20. století. (J. Míhola)
HUBENÝ, David:	Řád sv. Lazara Jeruzalémského a jeho působení u nás od roku 1937 do současnosti. (M. Vařeka)
KAPLANOVÁ, Michaela:	Obraz žďárského panství v předbělohorské době. (M. Vařeka)
KRÁL, Vojtěch:	Panství Uherský Brod před třicetiletou válkou. (M. Vařeka)

- KUCHAROVÁ, Hana: Nástin učebnice regionálních dějin Třebíčska pro základní školy a nižší ročníky víceletých gymnázií. (F. Čapka)
- MLČÁKOVÁ, Lenka: Obec Soběchleby a okolí v letech 1918–1945. (F. Čapka)
- OBERT, Tomáš: Žaclěv v 17. století. (M. Vařeka)
- OŠKEROVÁ, Martina: Paralely každodennosti: Móda v 50. letech v Československu a její didaktické využití ve výuce dějepisu. (K. Štěpánek)
- PECHNÍK, Ondřej: Reflexe událostí pražského jara na Havírovsku v regionálním tisku. (J. Vaculík)
- PODHORNÝ, Karel: Panství Jesenec v 17. století. (M. Vařeka)
- POPELA, Jakub: Příspěvek k mediální výchově: Didaktické využití hraného historického filmu Svědek umírajícího času. (K. Štěpánek)
- RYGLOVÁ, Nicolle: K didaktizovaným textovým médiím 50. let 20. století v dějepisné výuce. (K. Štěpánek)
- STAROŠTÍK, Jan: Historie a společenský život na Kuřimsku v letech 1918–1945 (F. Čapka)
- ŠUJAN, Pavel: Panství Slavkov v předbělohorské době. (M. Vařeka)
- URBÁNEK, Radim: Tenis v okrese Blansko. (M. Vařeka)
- VARAĎOVÁ, Michaela: Hospodářský vývoj luhačovického panství v 17. století. (M. Vařeka)

Jaroslav Vaculík